

Sett pris på miljøet

Grønn skattekommisjon foreslår nye systemer for karbonprising og bilavgifter, og naturavgift for å bevare biologisk mangfold.

Mens klimaforhandlingene pågår for fullt i Paris, legger grønn skattekommisjon

frem sin utredning onsdag. Utvalget mener miljøavgifter bør benyttes i større grad enn i dag og at støtteordninger med negativ miljøeffekt bør reduseres eller avvikles. Siktemålet er å sette riktig pris på miljøet. Prisen er riktig satt når avgiften tilsvarer miljøskaden. Like utslipp bør ha lik avgift.

● **Alle norske klimagassutslipp må prises:** Klimautfordringen er global og må også løses globalt. Alle større internasjonale analyser viser at det å etablere en pris på utslipp av klimagasser er helt avgjørende for å redusere utslippene tilstrekkelig til at togradersmålet kan nås. I Norge er allerede 80 prosent av klimagassutslippene priset gjennom avgifter eller deltagelse i EUs kvotehandelssystem, men det er fortsatt rom for forbedringer. Et hovedproblem med dagens system er at det er lite kostnadseffektivt på grunn av stor variasjon i prisen på klimagassutslipp mellom sektorer.

Mindre variasjon i prisen på klimagassutslipp oppnås ved å innføre en generell sats på CO₂-avgiften i ikke-kvotepliktig sektor tilsvarende det høyeste avgiftsnivået i dagens system. Forslaget innebærer høyere CO₂-avgift på mineralolje, opptrapping av reduserte satser og oppheving av fritak.

Jordbruket inngår ikke i kvotesystemet og utslippene av metan og lystgass er heller ikke ilagt avgift. De største utslippene er knyttet til produksjon av rødt kjøtt, og rene klimahensyn tilsier avgift på rødt kjøtt. Siden produksjonsstøtten for rødt kjøtt er betydelig og høyere enn for andre matvarer, er det hensiktsmessig å redusere denne. Både avgift og lavere produksjonsstøtte vil bidra til å redusere norske klimagassutslipp.

I kvotepliktig sektor vil prisen på klimagassutslipp bestemmes av kvoteprisen. Kvoteprisen forventes å øke over tid som følge av reduksjonen i utstedelse av kvoter som EU legger opp til fra 2021. Utvalgets prinsipielle vurdering er at kvotepliktig sektor ikke bør ilegges CO₂-avgift

Grønn skattekommisjon forslår mer treffsikre avgifter på bruk av bil. Utvalget anbefaler å øke avgiftene på bruk av bil og at innkrevningen legges om. Foto: Fredrik Bjerknes

Kronikk Lars-Erik Borge

i tillegg til kvoteprisen da dette ikke bidrar til reduksjon i globale utslipp. De særskilte CO₂-avgiftene for deler av kvotepliktig sektor bør reduseres i takt med økningen i kvoteprisen, slik at det over tid blir en utjevning av prisene på klimagassutslipp også i kvotepliktig sektor.

● **Mer treffsikre avgifter på bruk av bil:** Flere norske byer har i perioder utfordringer med lokal luftforurensning og veitrafikken er en viktig kilde til dette. Dagens avgifter på bruk av bil tar ikke hensyn til at kostnadene for samfunnet ved kø og lokal luftforurensning varierer betydelig med hvor og når kjøringen finner sted. Nullutslippsbiler har ikke avgift på bruk og betaler ikke for kostnadene brukt påfører samfunnet. Videre er de samfunnsøkonomiske kostnadene ved veitrafikk betydelig høyere enn dagens avgifter på bruk av bil.

For å øke treffsikkerheten anbefaler utvalget å øke avgiftene på bruk av bil og at innkrevningen legges om. For lette kjøretøy (personbiler med mer) vil avgiftene på bruk av bil bestå av tre komponenter: ulykkesavgift som legges på ansvarsforsikringen, miljø- og kjøprising i storbyene og en ny (og lavere) veibruksavgift på drivstoff. For tyngre kjøretøy innføres satellittbasert veipricing etter modell fra andre europeiske land. Omleggingen vil øke kostnadene ved bruk av bil, særlig i storbyene i perioder med mye trafikk.

● **Biologisk mangfold verdsettes for lavt:** FN slår fast at i tillegg til klimaproblemet er tap av biologisk mangfold en hovedutfordring for en bærekraftig utvikling. Tap av naturmangfold kan være et problem lokalt, regionalt og globalt. Norge har et ansvar for å ta vare på biologisk mangfold. Manglende pricing gjør at mange av godene og tjenestene naturen produserer fremstår som gratis eller billige å bruke, til tross for at verdiene kan være svært store.

Bruk av naturens ressurser bør ha en pris. Dette tilsier at det innføres en naturavgift på naturinngrep som reduserer biologisk mangfold og tilgang på rekreasjonsområder. En avgift på klimagassutslipp som følge av inngrep i myr og større arealendringer er et første trinn i å utvikle en generell naturavgift.

● **Grønt skatteskipt:** Utvalgets anbefalinger om økte miljøavgifter og reduserte støtteordninger vil, i tillegg til miljøgevinsten, gi et proveny som kan benyttes til å redusere andre skatter og avgifter. I tråd med skatteutvalgets anbefalinger, foreslås det at provenyet benyttes til å redusere inntekts-

Prisen er riktig satt når avgiften tilsvarer miljøskaden. Like utslipp bør ha lik avgift

skattene for selskaper og personer. På denne måten kan et grønt skatteskipt bidra til økt verdiskaping.

Lars-Erik Borge, leder av Grønn skattekommisjon og professor ved Institutt for samfunnsøkonomi, NTNU.

Medlemmene i Grønn skattekommisjon: Lars-Erik Borge, Brita Bye, Jørgen Elmeskov, Marianne Hansen, Michael Hoel, Ann Johnsen og Knut Einar Rosendahl

Mer debatt på side 34-35 →

Kampanjer og feil
Svein Aaser

Ukritisk til utenlandske utstedere
Sanaa Ashraf

Misvisende om faktorforvaltning
Bernt Chr. Brun og Atle Christiansen

Helhet og svak planlegging
Joachim Nahem

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen **Telefon:** 22 00 10 59 **Sentralbord:** 22 00 10 00 **Epost:** debatt@dn.no **Telefaks:** 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom **Underinnlegg/replikk:** Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) **Legg ved portrettfoto.**

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.